

Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College, Baramati
Department of Department of Media and Communication Studies
B.Voc Journalism and Mass Communication
F.Y.B.Voc Question Bank
Subject- JM101- Introduction to Mass Communication

Question 1. Multiple choice Questions

- 1) A headache is an example of _____ noise.
a) Biological b) Physiological c) Physical d) Medical
- 2) Which of the following steps occur the least in the communication process?
a) Decoding b) Channel c) Feedback d) Encoding
- 3) Feed back in communication means -----
a) Message b) Response c) Frame of reference d) Noise
- 4) Why is encoding relevant for communication?
a) It is the process of interpreting a message once it is received.
b) It is the method by which a message is sent.
c) It is a form of noise that disrupts the receiver from properly understanding the message
d) It is the process of transforming a thought into a message that can be sent.
- 5) Radio and TV provide -----
a) Group communication b) Interpersonal communication
c) Human communication d) Mediated communication
- 6) Semantic noise relates to -----
a) Channel b) encoder c) meaning d) source
- 7) Group discussion is a form of -----
a) Dyadic communication b) Multiadic communication
c) Mass communication d) interpersonal communication
- 8) What is the most modern form of mass media used today?
a) Word of mouth b) Newspaper c) Internet d) Pony Express
- 9) What is the role of the mass media?
a) To communicate with foreign countries. b) Create content for the internet
c) Create large advertising campaigns. d) Communicate with the general public.
- 10) Internet can be used for -----
a) Communicating across borders
b) Sending and receiving e-mail
c) Sending messages to many people at the same time
d) All the above
- 11) The term 'Global Village' was coined by:
(a) George Gerbener (b) Marshal Meluhan
(c) Wilber Schramm (d) Pamela Shoemake
- 12) The invented the printing press.
a) Marshal Meluhan b) Ts'ai Lun
c) Johannes Gutenberg d) None of these
- 13) Movies is the medium of _____

- a) Group Communication b) Non Verbal Communication
 c) Mass Communication d) Verbal Communication
- 14) In the context of theory of 'Sadharanikaran', the concept of 'Sahahriday' means :
- a) An ability to perceive a situation in a unique way
 b) An innate receptivity acquired through culture and learning
 c) An ability to argue a point in a logical way
 d) An innate compassion at heart for other people
15. Which of the following is not part of the Shannon and Weaver Mathematical Model?
- a) Source b) computation c) Channel d) receiver
16. Who is the author of the book "Mass Communication in India"?
- a) Keval J. Kumar b) Visharam Dhole c) Arun Shouri d) Sudhakar Pawar
17. In which book Bharatmuni describe the term *Sadharanikaran* ?
- a) *Natyashastra* b) *Samveda* c) *Samwadshastra* d) *Jansandyapan*
18. _____ was fighting for implementing right to information.
- a) Sharad Joshi b) Anna Hazare c) Mohan Dhariya
 d) Papatrao Pawar
19. Which of the following TV channel does not broadcast news ?
- A) tv9 Marathi b) NDTV Prime c) ABP Majha d) Zee News
20. Find out Wrong word
- A) Whatsapp b) Hike d) Facebook messenger d) Gmail
21. Who is the Chairman of CBFC?
- a) Govinda Nihalani b) Prasun Joshi c) Mohan Joshi d) Pahlaj Nihalani
22. Find out correct pair of Family and their media Business.
- a) Menon family- TV18 c) Goyenka Family- Indian Express
 b) Jain Family- Lokmat Group d) Mittel Family- The Times of India
23. Traffic signals are example of..... communication.
- (A) mass (B) non-verbal (C) verbal (D) one to many
24. Which communication service has been recently closed in India ?
- (A) Postal service (B) Landline (C) Telegram (D) Fax
25. With which decade would you associate the beginning of public access to internet in India?
- (A) 1980s (B) 1990s (C) 2000s (D) 2010s

Question 2. Short Notes.

1. Non-verbal communication
2. Aristotle's model of communication
3. Changing media audience
4. Propaganda
5. Soviet Media Theory
6. Media imperialism
7. Media as an agent of socialization
8. Concept of Mass.
9. Concept of Communication
10. Communication Process
11. Oral Communication
12. Written Communication
13. Verbal communication

14. Noise in communication
15. Feedback in Communication
16. Interpersonal Communication
17. Group Communication
18. Language and Culture
19. Media ,Culture and Society
20. Cultivation theory

Question 3. Answer the questions.

1. What is human communication?
2. Write about barriers of effective communication.
3. What are the elements of communication process?
4. What are the seven c's of communication?
5. Write the definition of communication and explain it.
6. How did the printing press make possible mass communication?
7. Write a detailed note on the concept of self and how it affects Intrapersonal communication
8. Discuss the process of intrapersonal communication giving suitable examples.
9. Write a detailed note on participating in group communication.
10. Write a detailed note on group communication giving suitable examples.
11. Discuss the special characteristics of mass communication with examples
12. Write a detailed note on the concept of communication citing some major definitions of communication.
13. What is Agenda setting?
14. Write about importance of language in communication.
15. Write about campaign and propaganda in terms of communication

Question 4. Write answers in brief.

1. Explain the roll of technology in development of human communication
2. 'Communication as a social, Human and universal process', Explain
3. Explain the concept 'Communication'.
4. Explain the forms of communication.
5. Explain the relation between communication and socialization with example.
6. Write about history of communication
7. What are encoding and decoding? How do they differ when technology enters the communication process?
8. Discuss the role of perception in the communication process.
9. Discuss the functions of communication.
10. Discuss the role of feed back in the communication process.
11. Discuss the verbal communication giving suitable examples.
12. What are the various aspects of verbal communication? Discuss in detail.
13. Discuss in detail the various aspects of nonverbal communication.
14. Discuss briefly the functions of nonverbal communication.
15. Discuss the importance of intrapersonal communication.
16. Discuss the importance of interpersonal communication.
17. Discuss 'Internet is become effective platform for communication'

18. Write about social media in the context of communication
19. Write about traditional forms of communication
20. Is Netflix became the biggest challenge in front of films?

Question 5. Solve following questions in details.

1. What are basic elements of communication? Explain with suitable examples.
2. Explain the development of mass media and its relevance in today's world.
3. Explain the concept of 'Mass Communication'. How does the process of communication take place in your day-to-day life?
4. Trace the development of technology in media.
5. What effects media have on individuals and society? Explain 2. One media effect theory with contemporary examples.
6. What is cultural hegemony? How media can be used in establishing and maintaining such hegemony?
7. What do you mean by mass communication as cultural forum?
8. Explain the western models of communication process.
9. Explain the Harold D. Lasswell of communication process with diagram.
10. Explain the Shannon and weaver model of communication process with diagram.
11. Explain the Osgood and schramm Circular Model of communication with diagram.
12. Explain the Sadharanikaran theory in detail.
13. Write in detail about Social Responsibility Theory.
14. Write in detail about Development Communication Theory.
15. What role does communication play in the socialization process? Discuss in detail.
16. Write a detailed note on the Relational Theory of communication giving suitable examples.
17. Discuss the Functional Theory of communication giving suitable examples.
18. Discuss any two models of communication you have studied in detail.
19. Discuss the SMCR model of communication in detail.
20. What are the values of modernity? How it is associate with mass communication.

Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College, Baramati
Department of Department of Media and Communication Studies
B.Voc Journalism and Mass Communication
F.Y.B.Voc Question Bank
Subject- JM101- Introduction to Mass Communication

प्रश्न १: एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

योग्य पर्याय निवडा.

1. डोकेदुखी हे _____ प्रकारच्या व्यत्ययाचे उदाहरण आहे.
A) जैवीक B) मानसिक C) शारिरीक D) आरोग्यविषयक
2. संज्ञापन प्रक्रियेतील सर्वात शेवटचा टप्पा कोणता?
A) डिकोडिंग B) वाहिनी C) प्रतिसाद D) इनकोडिंग
3. संज्ञापन प्रक्रियेतील प्रतिसाद म्हणजे.....
A) संदेश B) मागोवा C) संदर्भ D) व्यत्यय
4. संज्ञापनामध्ये एनकोडिंग महत्वाचे का आहे
A) संदेशाची उकल करण्यासाठी B) संदेश पाठवण्याची पद्धत
C) अर्थ काढण्यासाठी येणारा व्यत्यय D) माहितीचे संदेशामध्ये रूपांतर करण्याची प्रक्रिया
5. रेडिओ आणि दूरचित्रवाणी हे.....करतात
A) गटसंज्ञापन B) संवाद C) जनसंज्ञापन D) स्वसंवाद
6. गटचर्चा हा.....चा प्रकार आहे
A) गटसंज्ञापन B) संवाद C) जनसंज्ञापन D) स्वसंवाद
7. जनसंज्ञापनाचा सर्वात जास्त वापरला जाणारा आधुनिक प्रकार कोणता ?
A) मौखिक संवाद B) वृत्तपत्र C) इंटरनेट D) पोनी एक्सप्रेस
8. जनमाध्यमाचे भूमिका काय
A) इतर देशांसोबत संवाद साधणे B) इंटरनेटसाठी आशय तयार करणे
C) जाहिरात मोहिम तयार करणे D) सर्वसामान्यांशी संज्ञापन करणे
9. इंटरनेटचा वापर खालील पैकी कशासाठी करता येऊ शकतो.
A) जगभरात कोठेही संवाद साधण्यासाठी B) इमेल पाठवण्यासाठी
C) अनेकांना एकावेळी संदेश पाठवण्यासाठी D) वरिल सर्व
10. ग्लोबल व्हिलेज ही संकल्पना कोणी मांडली
A) जॉर्ज गर्बनर B) मार्शल मॅल्युहन C) विल्बर श्राम D) पामेला शोमेक
11. छापाईच्या यंत्राचा शोध कोणी लावला?
A) जॉहन्स गटेनबर्ग B) मार्शल मॅल्युहन C) जगदिश चंद्र बोस D) वरिल कोणीही नाही
12. चित्रपट हेचे माध्यम आहे
A) गटसंज्ञापन B) अमौखिक संज्ञापन C) जनसंज्ञापन D) मौखिक संवाद
13. खालील पैकी कुठला पर्याय शॅनॉन एन्ड व्हिवरच्या गणिती प्रतिमानात नाही?
A) स्रोत b) गणना c) माध्यम d) स्वीकारक वा ग्राहक
14. 'मास कम्युनिकेशन इन इंडिया' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत.

- A) केवल कुमार b) विश्राम ढोले c) अरुण शौरी d)सुधाकर पवार
15. साधारणीकरण सिद्धांताचा उल्लेख भरतमुनींच्या कोणत्या पुस्तकामध्ये आहे ?
A) नाट्यशास्त्र b)सामवेद c)संवादशास्त्र d) जनसंज्ञापन
16. माहितीचा अधिकार कायदा व्हावा यासाठी पुढीलपैकी कोणी प्रदिर्घ संघर्ष केला.
A) शरद जोशी b)अण्णा हजारे c) मोहन धारिया d) पोपटराव पवार
17. खालील पैकी कोणती वाहिनी बातम्या प्रसारित करत नाही.
A) टीव्ही9 मराठी b) एनडीटीव्ही प्राईम c) एबीपी माझा d)झीन्यूज
18. चुकीचा पर्याय ओळखा.
A) व्हॉट्सएप b)हार्डक c)फेसबुक मेसेंजर d)जीमेल
19. सेन्सॉर बोर्डाचे अध्यक्ष कोण आहेत?
A) गोविंद निहलानी b) प्रसून जोशी c) मोहन जोशी d) पहलाज निहलान
- 20 . परिवार आणि त्याच्या मालकीचे वृत्तपत्र यांच्यापैकी कोणती जोडी योग्य आहे.
a) मेमन परिवार- टीव्ही18 c) गोयंका परिवार- इंडियन एक्सप्रेस
b) जैन परिवार- लोकमत ग्रुप d) मित्तल परिवार- द टाइम्स ऑफ इंडिया
21. ट्रॅफिक सिग्नल हेसंज्ञापनाचे उदाहरण आहे.
(A) जनसंज्ञानन(B) अमौखिक (C) शाब्दिक (D) गटसंज्ञापन
22. देशामध्ये संदेश वहनाची कोणती सेवा नुकतीच बंद करण्यात आली.
(A) पोस्ट सेवा (B) टेलिफोन (C) टेलिग्राम (D) फॅक्स
23. भारतामध्ये इंटरनेट वापराला कोणत्या दशकामध्ये सुरुवात करण्यात आली ?
(A) 1980 (B) 1990 (C) 2000 (D) 2010
24. सद्दय ही संकल्पना कोणत्या सिद्धांताचा अविभाज्य भाग आहे.
A) साधारणीकरण B) ऍरिस्टोटॅलचा सिद्धांत C) एसएमआर D) नाट्यशास्त्र
25. किर्तन, गौधळ, लावण्यामधून कोणत्या प्रकारचे संज्ञापन होते.
A) गटसंज्ञापन B) संवाद C) जनसंज्ञापन D) स्वसंवाद

प्रश्न 2: एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- संज्ञापनाचे मुलभूत घटक कोणते उदाहरणासह स्पष्ट करा
- जनमाध्यमांचा विकास कसा झाला ? जनमाध्यमांची सध्याच्या काळातली उपयुक्तता स्पष्ट करा
- जनसंज्ञापनाची संकल्पना स्पष्ट करा. दैनंदिन जीवनात संज्ञापन कसे घडते?
- माध्यमातील तंत्रज्ञान विकासाचा मागोवा घ्या.
- माध्यमांचे व्यक्ती आणि समाजावर कोणते परिणाम होतात माध्यमांच्या परिणामासंबंधी कोणताही एक सिद्धांत उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- सांस्कृतिक प्रभुत्ववाद म्हणजे काय असे प्रभुत्व निर्माण करण्यासाठी आणि कायम राखण्यासाठी माध्यमांचा कसा उपयोग केला जातो
- सांस्कृतिक पटलावर जनसंज्ञापन म्हणजे काय
- संज्ञापनाचे पाश्चिमात्य प्रतिमाण स्पष्ट करा.
- हेरॉल्ड आणि लॉसवेल यांचे संज्ञापनाचे प्रतिमाण आकृतीसह स्पष्ट करा.
- शॅनन आणि व्हेवर यांचे संज्ञापनाचे गणितीय प्रतिमाण स्पष्ट करा.
- संज्ञापनाचे वर्तुळाकार प्रतिमान आकृतीसह स्पष्ट करा.

12. 'साधारणीकरण' संकल्पना स्पष्ट करा.
13. सामाजिक जबाबदारीचा सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.
14. विकासात्मक संज्ञापन सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.
15. सामाजिकरण प्रक्रियेमध्ये संज्ञापनाची भूमिका स्पष्ट करा.
16. फंक्शनल थिअरी सोदाहरण स्पष्ट करा.
17. तुम्ही अभ्यासलेले संज्ञापनाचे कोणतेही दोन प्रतिमान उदाहरणासह स्पष्ट करा.
18. संज्ञापनाचे SMCR प्रतिमान सविस्तर स्पष्ट करा.
19. भारतीय संज्ञापन तत्वज्ञान आणि पाश्चिमात्य संज्ञापन तत्वज्ञान यातील फरक स्पष्ट करा.
20. आधुनिकतेची महत्वाची मुल्ये कोणती जनसंज्ञापनाचा आधुनिकतेशी कसा संबंध आहे

प्रश्न 3: टीपा लिहा.

1. अमौखिक संज्ञापन
2. ऍरिस्टोटलचे संज्ञापनाचे प्रतिमान
3. माध्यमांचा बदलता प्रेक्षक
4. प्रचारतंत्र
5. सोव्हिएत माध्यम सिद्धांत
6. माध्यमांचा साम्राज्यवाद
7. माध्यमे सामाजिकरणाचा एक घटक
8. 'जन' संकल्पना
9. संज्ञापन संकल्पना
10. संज्ञापन प्रक्रिया
11. मौखिक संज्ञापन
12. लिखित संज्ञापन
13. शाब्दिक संज्ञापन
14. संज्ञापनातील व्यत्यय
15. संज्ञापनातील प्रतिसाद
16. संवाद
17. गट संज्ञापन
18. भाषा आणि संस्कृती
19. माध्यम समाज आणि संस्कृती
20. मशागतीचा सिद्धांत

प्रश्न 3: थोडक्यात उत्तरे लिहा.

1. मानवी संज्ञापन म्हणजे काय?
2. प्रभावी संज्ञापनातील अडथळ्यांविषयी लिहा.
3. संज्ञापन प्रक्रियेतील घटक कोणते
4. संज्ञापनातील '7 C' कोणते
5. संज्ञापनाची व्याख्या सोदाहरण स्पष्ट करा
6. छापाई यंत्रांमुळे जनसंज्ञापनाचा विकास झाला ते स्पष्ट करा
7. स्व ही संकल्पना स्पष्ट करा. या संकल्पनेचा स्वसंवादावर कसा प्रभाव पडतो ?

8. स्वसंवाद म्हजे काय? उदाहरणासह स्पष्ट करा.
9. गटसंज्ञापनाचे फायदे आणि तोटे लिहा.
10. गटसंज्ञानपाची संकल्पना उदाहरणासह स्पष्ट करा.
11. जनसंज्ञापनाची वैशिष्टे उदाहरणासह स्पष्ट करा.
12. संज्ञापन ही संकल्पना स्पष्ट करणा-या व्याख्या लिहा.
13. पारंपारिक संज्ञापनाची माध्यमे कोणती ? त्याचे महत्व विशद करा.
14. संज्ञापनामध्ये भाषेचे महत्व विषद करा.
15. प्रचार तंत्र आणि मोहिम या संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न ४: विश्लेषणात्मक प्रश्न.

1. मानवी संज्ञापनाच्या विकासामध्ये तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा.
2. 'संज्ञापन ही सामाजिक, मानवी, आणि वैश्विक संकल्पना आहे', स्पष्ट करा.
3. संज्ञापन ही संकल्पना स्पष्ट करा.
4. संज्ञापनाचे प्रकार कोणते उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- 5 संज्ञापन आणि सामाजिकरण यातील सहसंबंध उदाहरणासह स्पष्ट करा.
6. एन-कोडींग आणि डि-कोडींग म्हणजे काय?
7. आकलनाची संज्ञापनातील भूमिका स्पष्ट करा.
8. संज्ञापनाची कार्ये सविस्तर लिहा.
9. संज्ञापनामध्ये प्रतिसादाचे महत्व स्पष्ट करा.
10. मौखिक संज्ञापन उदाहरणासह स्पष्ट करा.
11. मौखिक संज्ञापनाचे विविध पैलूवर सविस्तर लिहा.
12. अ-मौखिक संज्ञापनाचे विविध पैलूवर सविस्तर लिहा.
13. संज्ञापनाचे गणितीय प्रतिमाण उदाहरणासह स्पष्ट करा
14. साधारणीकरण संकल्पना उदाहरणासह स्पष्ट करा.
15. देहबोली ही वैश्विक भाषा होऊ शकत नाही स्पष्ट करा.
16. इंटरनेट युगात पारंपारिक माध्यमे हरवत चालली आहेत का? यावर तुमचे मत स्पष्ट करा.
17. नेटफ्लेक्समुळे चित्रपटमाध्यमाला धोका निर्माण होतोय का? तुमचे मत स्पष्ट करा.
18. समाजमाध्यमांनी पारंपारिक संज्ञापनाच्या संकल्पनांना तडा दिलाय ? तुमचे मत स्पष्ट करा.
19. फेसबुक, ट्विटर, इंस्टाग्राम या समाजमाध्यमांविषयी तुमचे मत व्यक्त करा.
20. तुम्ही पाहिलेल्या कोणत्याही चित्रपटाचा थोडक्यात गोषवारा लिहा.